Športový život po roku 1949 a vznik telovýchovnej jednoty

Ivan Kandrik

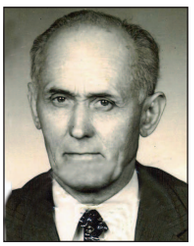

Juraj Grega

Imrich Šuca

Miloslav Hulej

Štefan Kandrik

Ťažko sa definujú počiatky telovýchovného hnutia a športovej činnosti. V medzivojnovom období zohralo významnú úlohu zavedenie telocviku do vyučovacieho procesu na tunajších ľudových školách, kde žiaci získavali prvé skúsenosti z organizovaných pohybových aktivít a športového súťaženia. Chýbali telocvične a ihriská. Mládež prejavovala najväčší záujem o futbal, problémom bol však nedostatok lôpt a vhodných ihrísk. Postupne sa rozličným spôsobom zaobstarávali futbalové lopty a spravidla sa hralo v nedeľu poobede. Už v roku 1937 futbalová jedenástka zohrala prvý priateľský zápas s Margecanmi, ktorým podľahla 2 : 4.

Písal sa rok 1949 a záujemcov o šport bolo stále viac. Za účinnej pomoci MNV vznikla v našej obci skutočná telovýchovná organizácia s názvom Telovýchovná jednota Sokol. Neskôr zmenila pôvodný názov na Športový klub (ŠK) Slovan a od roku 1996 Futbalový klub (FK) Slovan Veľký Folkmar.

Na začiatku bolo potrebné nájsť miesto na ihrisko. Jediným ideálnym miestom bola lúka medzi potokom a prudkým svahom v časti nazývanej Hamrik. Po menších úpravách a odvodnení sa prvýkrát vymeralo skutočné futbalové ihrisko a zakopali sa futbalové brány. Tak sa začala písať história života telovýchovnej organizácie. Medzi tých, ktorí sa najviac pričinili o vznik futbalu, patril Juraj Grega, ktorý bol prvým predsedom TJ. Vytváral okolo seba dobré športové ovzdušie a rozširoval okruh ľudí ochotných pomôcť. Zakúpili sa lopty, dresy a mužstvo dospelých bolo zaradené do okresnej súťaže. Medzi prvých hráčov z tohto obdobia patrili Václav Mráz, Jozef Grega, Ján Klein, Ján Grega, Imrich Fabrici, Vladimír Grega, Michal Pavúk, Jakub Petrov a ďalší, mladší, ktorí ukázali veľa chuti a futbalového umenia. Veľkým talentom a kanonierom bol aj Štefan Kandrik. Menili sa aj podmienky; ihrisko sa upravovalo a zväčšovalo. Často sa vylieval aj blízky potok a zalial ihrisko. Z druhej strany strmý trávnatý svah slúžil ako prírodná tribúna s výborným výhľadom na celé ihrisko.

V päťdesiatych rokoch vzniklo vedľa futbalového aj volejbalové ihrisko. Na veľmi dobrú úroveň sa v tomto období dostal aj stolný tenis. Prvý pingpongový stôl bol urobený z dosák a narýchlo zafarbený. Súťažne sa hralo väčšinou v miestnom hostinci alebo v škole. Neskôr sa už na nových stoloch hrala veľmi dobre aj okresná súťaž. Tento šport je v našej obci dosť obľúbený a má dodnes svoju tradíciu.

V prvej polovici šesťdesiatych rokov nastúpila nová generácia futbalistov aj funkcionárov. Nový výbor jednoty začal viac podporovať mládež a objavili sa aj nové talenty. Zo starej éry zostalo už len málo futbalistov. Azda historicky najlepší brankár v našej obci Dušan Jarošík či pilier obrany František Grega ešte vypomáhali novým, mladším hráčom. V roku 1964 aktívne pracoval vo funkcii predsedu

Ženské futbalové mužstvo v našej obci bolo založené na začiatku 70. rokov minulého storočia. Pod vedením trénera Antona Petrova absolvovalo niekoľko priateľských stretnutí s rovesníčkami z Jakloviec a Margecian. Do organizovanej súťaže sa neprihlásilo. Futbal nežného pohlavia však trval iba zopár rokov, pretože nenašiel pochopenie tomto športu u ďalšej generácie.

Ženské futbalové mužstvo Veľký Folkmar – r. 1972:
Horný rad zľava: Monika Terpáková, Oľga Kleinová, Helena Papcúnová, Mária Ledváková, Angela Verbová, Mária Jakubišinová, tréner Anton Petrov.
Dolný rad zľava: Oľga Gregová, Slávka Gregová, Marta Petrová, Vlasta Kollárová, Kristína Kleinová.

Futbalové mužstvo TJ Veľký Folkmar - r. 1979. *Horný rad zľava: J. Lednický, J. Bereš, M. Fabrici, J. Kandrik, J. Klein, O. Klein, J. Klein. Dolný rad zľava: M. Grega, J. Saxa, J. Lauf, J. Mitrik, F. Mackovjak.*

Futbalové mužstvo TJ Veľký Folkmar - r. 1968/69

Z osláv 30 rokov TJ Veľký Folkmar - 1979

Futbalové mužstvo TJ Veľký Folkmar - r. 1964/65

Brankár Cyril Verba v r. 1979

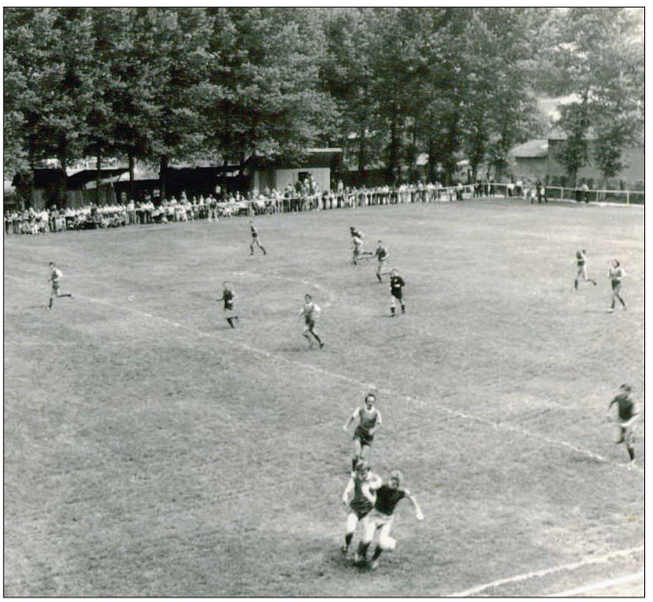

Futbalové mužstvo TJ Veľký Folkmar - r. 1979/80

Ing. Ján Mráz

Ing. Štefan Mráz

Juraj Fabrici. Tento dôstojník z povolania po prvýkrát pristúpil k ohradeniu ihriska dreveným plotom, kde neskôr vyrástli aj krásne topole. Od založenia jednoty sa vo funkcii predsedu postupne vystriedali Juraj Grega, Juraj Fabrici, Ján Grega, Peter Varga, Miloslav Hulej, Emil Petrík, Jozef Chovan, František Papcún, Imrich Šuca, Ján Fričovský, Imrich Kandrik, Jaroslav Terpák, Ing. Ján Mráz a Imrich Papcún.

Na začiatku sedemdesiatych rokov sa stal predsedom Imrich Šuca. Ako funkcionár a zároveň hospodár pracoval v telovýchove už veľmi dlho. S jeho menom je spojených vari najviac generácií hráčov, ktorí behali po našom ihrisku. Do roku 1977 bol členom komisie okresného výboru ČSZTV. Za jeho pôsobenia občania odpracovali veľa brigádnických hodín pri úprave a skrášľovaní futbalového ihriska, ako aj na brigádach na miestnom JRD. O dva roky neskôr sa výbor rozhodol zakúpiť nákladné auto. V jeseni 1972 vzniklo aj prvé žiacke futbalové mužstvo.

Tréner žiakov Jozef Lednický sa postupne stal aj trénerom dospelých. V roku 1976 sa výbor rozhodol pre obnovu povrchu futbalového ihriska a výmenu brán. Dva roky sa hrali zápasy na hracej ploche v Kojšove a ďalší rok v Maria Hute. Pri príležitosti 30. výročia založenia telovýchovnej jednoty Slovan sa v auguste roku 1979 otvárala nová hracia plocha. V turnaji sa okrem bývalých hráčov našej obce predstavilo aj mužstvo Dukla Prešov. Do ďalšej sezóny sme vstupovali v III. triede a už s trénerom Jakubom Petrovom. V nasledujúcom roku sa vyriešil problém s dopravou všetkých troch našich mužstiev, tak, že sa zakúpil autobus zo ZŤS Prakovce.

V januári 1982 bol zvolený do funkcie predsedu TJ Ján Fričovský, ale po krátkom čase ho vystriedal opäť Imrich Šuca. Po výbornej sezóne naši dorastenci posilnení o chlapcov z Jakloviec postúpili do krajskej súťaže, ale po finančných problémoch v nej zotrvali iba rok. V tomto období sa plánovala výstavba sociálnych miestností. Každoročne naši občania odpracovali vyše 1 500 brigádnických hodín. Koncom osemdesiatych rokov telovýchovná jednota ako organizácia prestala fungovať.

V roku 1985 sa na futbalovom ihrisku konala miestna spartakiáda za účasti 340 cvičencov v piatich skladbách.

Nové obdobie telovýchovnej jednoty po roku 1991

Po niekoľkoročnej pauze sa v roku 1991 obnovila činnosť telovýchovnej jednoty. Skupina nadšencov založila nový výbor a futbalové mužstvo. Nový výbor vytvorili Imrich Grega, Eva Verbová, Cyril Verba, Martin Seliga, Jaroslav Terpák a Milan Sedlák. Pod vedením trénera Matúša Papcúna bolo mužstvo dospelých prihlásené do IV. triedy okresnej súťaže. Za nového predsedu bol zvolený Imrich Kandrik. Keďže hráčov bolo v obci málo, novovzniknuté mužstvo muselo byť doplnené o hráčov z blízkeho okolia. Títo futbalisti spolu vytvorili veľmi dobrú a silnú partiu. Najťažšie derby – zápasy s odvekým rivalom z Kojšova sme zvládli víťazne. Odmenou za veľmi dobre vykonanú prácu pre funkcionárov a hráčov bol hneď postup do III. triedy.

V zimnom období sa cez prázdniny tradične konal Vianočný stolnotenisový turnaj v miestnej základnej škole. Tento turnaj bol organizovaný v nepravidelných intervaloch. Zúčastňovali sa ho muži a ženy bez rozdielu veku.

Postupne do ďalších futbalových sezón výbor potreboval doplniť káder o mladších hráčov. Hlavne príchod útočníka Jozefa Vietorisa z Krompách bol veľmi vydareným ťahom. Jeho góly veľmi pomohli k úspešnému účinkovaniu nášho mužstva v najvyššej okresnej súťaži. V novodobej histórii je stále najúspešnejším kanonierom.

Po dlhej pauze vzniklo opäť aj dorastenecké mužstvo. Bývalý brankár a vtedajší tréner Jaroslav Terpák cieľavedome viedol chlapcov k futbalovým základom. Neskôr, v júli roku 1996, sa stal predsedom futbalového klubu Slovan. V tomto čase museli funkcionári, ale aj hráči svojou brigádnickou činnosťou na ihrisku či v lese vylepšovať ťažkú finančnú situáciu nášho klubu.

V piatok 1. septembra 1995 pri príležitosti 3. výročia vyhlásenia Ústavy SR sa v našej obci konali oslavy. V rámci týchto osláv sa na futbalovom ihrisku odohralo priateľské stretnutie TJ Slovan Veľký Folkmar proti výberu Združenia robotníkov Slovenska, za ktoré nastúpili Ján Ľupták, podpredseda parlamentu, Jozef Kalman, podpredseda vlády, členovia vlády Peter Bisák, Ján Mráz, Jozef Liščák, Alexander Rezeš a bývalí reprezentanti Ladislav Pavlovič, Ján Kozák a Igor Novák. Rozhodoval bývalý medzinárodný rozhodca Ing. Vojtech Christov, ktorý pochopil zmysel podujatia a viedol stretnutie v duchu fair play. Zápas mal zaujímavý priebeh, keď sa vo vedení striedali obidve mužstvá. Konečný výsledok súboja bol 7 : 7. Na pokutové kopy sme vyhrali 4 : 2. Po skončení stretnutia sa hostia domácim hráčom odmenili peknými dresmi, ktoré im budú pripomínať tento deň, keď si zahrali proti predstaviteľom našej vlády.

V letnej prestávke od roku 1998 Ing. Ján Mráz zorganizoval futbalový turnaj v rodných obciach štyroch exministrov: Ing. Milana Cagalu, CSc., ministra hospodárstva, rodáka z obce Častkovce, Ing. Jána Jasovského, PhD., ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií zo Zvolenskej Slatiny a Ing. Jána Siteka, ministra obrany z Podbiela. Prvé dva turnaje sa odohrali v Podbieli a Zvolenskej Slatine a v roku 2000 sme na našej hracej ploche privítali súperov zo stredného a západného Slovenska. Po prezentácii a otvorení turnaja starostom obce a predsedom FK

1. Výstavba altánka na ihrisku - r. 2004

2. Dlhoročný hráč a funkcionár futbalového klubu Ľudovít Fabrici

3. Naši verní folkmarskí fanúšikovia na zápase v Šaci

4. Futbalové mužstvo dospelých FK Slovan Veľký Folkmar pred domácim zápasom IV. ligy v r. 2011

5. Odovzdávanie ceny predsedom SOFZ p. Kačengu nášmu brankárovi Jozefovi Petkáčovi

6. Hráči Drahomír Diro (vľavo) a Rastislav Ďorď (vpravo) na domácom trávniku v r. 2011

7. Dorastenecký zápas Veľký Folkmar - Jamník v r. 2014

prebehlo losovanie. Za nepriaznivého počasia pred zrakmi veľkého počtu divákov, zástupcov futbalových klubov, starostov obcí a pod dohľadom exministrov aj s manželkami turnaj skončil v tomto poradí: 1. Zvolenská Slatina, 2. Veľký Folkmar, 3. Podbiel a na 4. mieste Častkovce. V roku 2001 pokračoval turnaj v Častkovciach, kde sme odchádzali s bronzovým pohárom za 3. miesto. V roku 2002 v Podbieli sa náš futbalový klub umiestnil na 1. mieste. Rozhodujúci gól vo finále vsietil nestarnúci Peter Serbín. V roku 2004 pokračoval vo Zvolenskej Slatine, kde sme sa umiestnili na 3. mieste. Obidve akcie sa uskutočnili vďaka nášmu rodákovi Ing. Jánovi Mrázovi, bývalému ministrovi výstavby a verejných prác SR.

Žiacke družstvo FK Slovan Veľký Folkmar - sezóna 2012/2013

Horný rad zľava: Pavel Dorko - vedúci mužstva, Peter Rzuhovský, Michal Hockicko, Milan Majerčák, Samuel Gregorovič, Richard Pribičko, Jakub Kočík, Marek Tomaško - tréner. Dolný rad zľava: Ivan Kandrik - podpredseda klubu, Marek Talarovič, Dominik Majerčák, Erik Fabrici, Erik Fabišík, Maroš Drábik, Jozef Palko.

Dorastenecké družstvo FK Slovan Veľký Folkmar - sezóna 2012/2013

Horný rad zľava: Vladimír Dobrovič, Erik Plichta, Jozef Drábik, Marek Korfanta, Richard Pribičko, Jakub Galo, Richard Burián, Ladislav Mašlej, Michal Kundrát. Dolný rad zľava: Michal Rigda - tréner, Pavol Jalč, Dominik Tchúr, Daniel Kundrát, Richard Staňo, Marek Tomaško, Maroš Mikluš - vedúci mužstva.

Do kroniky sa veľkými písmenami zapísal rok 1999, keď sme oslávili 50. výročie založenia organizovaného futbalu v našej obci. Na turnaji sa koncom leta zúčastnili FK Lokomotíva Košice, TJ Lokomotíva Margecany, TJ Slovan Helcmanovce a naše mužstvo pod vedením trénera Jána Kleina. Za krásneho slnečného počasia si diváci prišli na svoje. Všetky štyri zápasy boli kvalitné. Pohár víťaza si za finálové víťazstvo odniesli Košičania.

K spestreniu športového života v obci patril každoročne cez letnú prestávku Pouličný turnaj v malom futbale, ktorý mal u občanov veľkú odozvu. Časti obce ako Hamrik, Dolina, Nová ulica či Suchý jarek zvádzali medzi sebou veľmi tvrdé súboje. Odmenou za dobré výkony bol chutný guláš, pivo a ceny pre najlepších.

V marci 2002 členská základňa zvolila do funkcie predsedu FK Ing. Jána Mráza. Podpredsedom pre šport sa stal Maroš Grega, podpredsedom pre ekonomiku Imrich Grega.

Výbor doplnili členovia Jaroslav Terpák, Ivan Kandrik, Imrich Papcún, Ľudovít Fabrici, Mgr. Ľubomír Kollár a Marián Hradiský. Medzi úlohami, ktoré sa riešili, bolo aj vypracovať nové stanovy FK. Zväčšila sa členská základňa a zlepšila finančná situácia klubu. Stále viac ľudí z obce a z okolia chodilo každú nedeľu povzbudzovať našich chlapcov.

Do mužstva prišiel uznávaný tréner Marián Pelko z Prakoviec a bývalí ligoví hráči Košíc Ladislav Štecák, Peter Andrejco a neskôr aj Peter Serbin. Svojimi bohatými futbalovými skúsenosťami veľmi pomohli k postupu do V. ligy. Káder mužstva okrem menovaných tvorili hráči Jozef Petkáč, Marek Tomaško, Miroslav Fabrici, Daniel Gál, Miloš Guľa, Michal Rigda, Štefan Poláček, Marek Budinský, Marek Žigmund, Jozef Jakubišin, Ondrej Sedlák, Rastislav Jakubišin, Ján Jakša, Jozef Petrík. Najlepším strelcom bol útočník Patrik Cmor, rodák z Margecian.

Žiaci a dorastenci hrali tiež úspešne v krajských súťažiach. Žiacke mužstvo po troch rokoch v okresnej súťaži postúpilo do III. ligy VSFZ. Viedol ich bývalý hráč Margecian tréner Kamil Korfanta. Po odchode tohto trénera k dorastu prevzali mužstvo Ivan Kandrik a Pavel Dorko. Najväčším úspechom našich najmladších futbalistov bolo dvakrát 3. miesto v tejto súťaži. Dorastenci doplnení o chlapcov z Kojšova účinkovali v IV. lige. Postupne ich viedli Kamil Korfanta, Miloš Guľa, Peter Mirvaj a Michal Rigda.

Oslavy významného jubilea, 55. výročia založenia TJ, ktoré sa konali 15. septembra 2004, boli veľkolepé. Takmer 800 divákov pritiahlo do hľadiska vystúpenie reprezentantov Slovenska do 20 ro-

Futbalový zápas sa skončil

Futbalový štadión FK Slovan Veľký Folkmar

Imrich Papcún

Radek Sasák

Ivan Kandrik

kov pod vedením bývalého prešovského hráča a trénera Jozefa Bubenka. Zlatým klincom dobre pripraveného podujatia bola prítomnosť futbalistu storočia Jána Popluhára. Tento bývalý výborný československý reprezentant vykonal slávnostný výkop stretnutia Veľký Folkmar – Slovensko 20. Finančný výťažok z tejto akcie sa vyšplhal až na 18 000 Sk. Bol určený pre sociálne odkázané deti. Vďaka za to patrí spoločnosti Humanita pre život z Krompách. Túto spoločnosť zastupoval a celú akciu moderoval jej predseda, rodák z Kojšova JUDr. Jozef Janikov.

Po štyroch rokoch účinkovania dospelých v piatej lige juhozápad sa začala formovať kvalitná skupina futbalistov. V roku 2007 sme postupový boj prehrali na ihrisku v Nálepkove. V roku 2008 hrajúci tréner a kapitán mužstva Rastislav Ďorď doviedol svojich spoluhráčov prvýkrát do IV. ligy. Káder, posilnený o hráčov z Hnileckej doliny, išiel jasne za svojím cieľom. Ďalší postupový boj sme už s veľmi silným súperom z Hrabušíc zvládli úspešne. O postup sa zaslúžili Daniel Kohút, Marek Tomaško, Miroslav Hrobko, Michal Ďorď, Stanislav Sokolský st., Stanislav Sokolský ml., Ľubomír Svitana, Štefan Škarbek, Tomáš Hudák, Peter Rindoš, Peter Andrejco, Marián Žakarovský, Marek Vida, Ľuboš Grega, Lukáš Hamrák, Branislav Hofman, Kristián Bordáš a Ľubomír Varga. V poslednom domácom zápase sme výrazne zvíťazili nad Atletico Košice (18 : 0) a najlepší strelec mužstva a celej piatej ligy Marek Tóth vsietil rekordných 9 gólov.

V auguste 2009 sme oslávili už 60. výročie založenia FK. Na našom ihrisku sme privítali veľa hostí, bývalých hráčov a funkcionárov, ktorí sa pričinili o rozvoj futbalu v obci. V priateľskom stretnutí si naši futbalisti zmerali sily s prvoligistami MFK Košice s výsledkom 2 : 5 v prospech našich hostí. Slávnostný výkop tohto stretnutia mal bývalý československý reprezentačný brankár a olympijský víťaz z Moskvy (1980) Stanislav Seman. Svoje umenie predviedol v bráne pri súťaži v kopaní jedenástok. V súčasnosti futbalový klub funguje pod vedením predsedu Imricha Papcúna. Už spomínaná štvrtoligová súťaž je veľmi náročná po stránke futbalovej a hlavne finančnej. Veľkou oporou je sponzorská pomoc nášho rodáka a terajšieho člena futbalového klubu Ing. Štefana Mráza, ktorého srdcovou záležitosťou je, samozrejme, aj folklór. Súčasný starosta obce Milan Grega okrem finančnej a materiálnej pomoci zase aktívne vypomáha pri mládeži. Novými spoluhráčmi v našom mužstve dospelých sú aj bývalí slovenskí reprezentanti Ivan Kozák a Miroslav Sovič, nedávno ešte hráč Popradu.

V posledných rokoch bola vynovená a zateplená budova s tribúnou. Nový šat dostali aj šatne v prízemí budovy. Po záplavách, ktoré postihli našu obec, bolo potrebné postaviť nový oporný múr a časť plota okolo ihriska. Na miestnej hracej ploche sa v posledných desaťročiach uskutočnilo aj mnoho peknych akcií. Každoročne sa tam konajú folklórne slávnosti a hasičské súťaže. Za posledné roky sa folkmarský futbal skloňuje vo všetkých pádoch, pretože história najpopulárnejšej hry v obci je naďalej po-pulárna.

Pouličný futbalový turnaj

V sobotu 5. júla 2014 sa na futbalovom ihrisku v našej obci uskutočnil Pouličný futbalový turnaj o Pohár starostu obce. Zúčastnilo sa ho 50 hráčov rôzneho veku v šiestich mužstvách. Konečné poradie podľa umiestnenia: 1. New stred, 2. FC Valal – Hamrik, 3. FC Suchy jarek, 4. AC Hardy Boy, 5. FC Dynamit, 6. Nová ulica. Najlepší strelec – Dominik Čuchran, najlepší brankár – Jakub Galo. Sponzori: Niko, s. r. o., Ing. Imrich Petkáč, Obecný úrad a FK Slovan Veľký Folkmar. Organizátori podujatia: Marek Vida ml., Martin Petkáč a Maroš Chovan.

Futbalová perlička

V jeseni roku 1964 sme mali hrať futbalový zápas v Bijacovciach. Nepísaným pravidlom bolo, že vonku nastupovali väčšinou mladí, slobodní futbalisti a doma starší, manželkami sprevádzaní ženáči.

Do Bijacoviec nás odcestovalo asi 14 hráčov nákladným motorovým vozidlom S5T s vodičom Jánom Kollárom, zamestnancom Jednotného roľníckeho družstva. Keďže mal povinnosť pokračovať v diaľkovej preprave, dohodol sa s kamarátom z Bijacoviec, že nás po zápase odvezie na Železničnú stanicu do Spišských Vlach.

Zápas sme vyhrali, ale pri ťažkom faule sa zranil Viliam Grega. Kamarát nášho vodiča Jána nás za trest, že Bijacovce prehrali, zaviezol iba na križovatku obce Dobrá Vôľa, s odôvodnením, že má vypité. Nezostalo nám nič iné, len peši pokračovať až do Spišských Vlach. Aby nám cesta rýchlejšie a zábavnejšie ubehla, jeden z našich hráčov predriekal humorné texty, ktoré sme za ním opakovali spevom. Bol z toho smiech a veľká zábava. Pritom sme občas podopierali a aj niesli na rýchlo zhotovených drevených nosidlách zraneného Vila.

V Spišských Vlachoch sme nastúpili na rýchlik, ale výpravca upozornil vlakvedúceho, že nemáme cestovné lístky, čo znamenalo, že v Krompachoch sme všetci z vlaku vystúpili a čakali na osobný vlak. Do Margecian sme prišli o 23.00 hodine a o polnoci celá futbalová partia dorazila peši do Folkmara. Hladní, smädní a unavení, ale s príjemným zážitkom sme doma na pár hodín zaľahli do postelí. Ráno bolo treba vstávať do práce, poniektorí už o 4.00 hodine, a Vilo si doma štyri týždne odpočíval na maródke.

Vyrozprávali: Ľudovít Fabrici a Viliam Grega

Futbalové mužstvo FK Slovan Veľký Folkmar r. 2009

Horný rad: Ing. Ján Mráz - prezident klubu, Peter Andrejco, Ladislav Kiseľ, Radek Sasák, Marek Vida, Miroslav Hrobko, Ivan Lapšanský, Juraj Nemčík, Imrich Papcún.

Dolný rad: Štefan Rindoš, Marián Žakarovský, Drahomír Diro, Peter Serbin, Anton Šoltís, Radoslav Humeňanský, Tomáš Kaľavský.

Futbalové mužstvo FK Slovan Veľký Folkmar - ročník 2013/2014

Horný rad zľava: Imrich Papcún -prezident klubu, Radoslav Školník, Tomáš Kaľavský, Miroslav Hrobko, Marek Rodák, Radoslav Tokoly, Ivan Lapšanský, Ing. Štefan Mráz - generálny sponzor klubu, Radek Sasák - tréner. Dolný rad zľava: Radovan Kandrik - hospodár, Miroslav Sovič, Ľubomír Rusinko, Peter Serbin, Marián Belej, Drahomír Diro, Zoltán Mikluš, Ivan Kandrik - vedúci mužstva.

Furmanské preteky

Ivan Kandrik

Obec Veľký Folkmar, tak ako mnoho iných obcí na Slovensku v 17. – 19. storočí, žila povozníctvom alebo tzv. furmanstvom. Povozník alebo furman (z nem. Fuhrman) bol v dedinskom prostredí človek, ktorý chodil so záprahom koní alebo volov na zárobky. Väčšinou to bolo zvážanie a odvoz dreva alebo prevážanie akéhokoľvek tovaru.

Ako spomienka na ťažké furmanské časy sa v našej obci od r. 1998 organizujú Furmanské preteky pod záštitou Zväzu chovateľov koní v lokalite Na Poľaňi.

Výsledky pretekov boli zasielané na Jazdeckú federáciu do Bratislavy. Prvým rozhodcom a výkonným tajomníkom ZCHK bol Dr. Eduard Morvai. Ďalšími rozhodcami boli Ing. František Grácz a bývalý reprezentant ČSSR p. Javorský. Prvé štyri roky organizoval preteky Viliam Grega s rodinou vo vlastnej réžii. Zúčastnili sa ich furmani z blízkeho okolia. Od roku 2002 sú preteky realizované v spolupráci s obecným úradom v lokalite Pri Križu.

V roku 2003 bola súťaž o Pohár asociácie furmanov Slovenska a v roku 2012 sa uskutočnili Majstrovstvá Slovenska, na ktorých sa predstavili tí najlepší furmani a kone zo všetkých kútov republiky. 15. ročník týchto pretekov sa uskutočnil dňa 6. septembra 2014.

Na pretekoch sa zúčastňuje cca 6 až 14 súťažiacich družstiev, ktoré súťažia v 3 alebo 4 disciplínach, a to cross s vozom, spolupráca koňa a furmana, ťažký ťah a veľmi atraktívna divácka súťaž o cenu obce Veľkého Folkmara – Herkules. Medzi stálych účastníkov a víťazov pretekov patria Peter Chobor, Pavol Breschnieder, Ján Suško, Ján Pliška, Peter Pardus, Emil Jurko, Jozef Jurko, Jozef Jaty, Anton Trnka, Ján Francisti, Ján Čopiak, Jozef Pacut a Jozef Bratko. Súťažia aj juniori Jaroslav Zajac, Lukáš Jurko, Vratislav Kočiš a Ján Francisti ml. Na každoročných pretekoch nechýbal ani „otec furmanských pretekov" Viliam Grega, ktorý odjazdil za Zväz chovateľov koní desať medzinárodných pretekov a zúčastnil sa na dvoch ME furmanov.

Viliam Grega bol v obci najväčším chovateľom koní, choval štátne licencované žrebce a chovné kobyly. V jeho stajni sa nachádzalo 11 chladnokrvných koní v línii Norik a Belgonorik. Chovu koní sa venuje aj dnes, ale už v menšom rozsahu.

V súčasnosti vlastní chovné kobyly v línii Muránsky Norik. Tieto preteky každoročne prilákajú takmer 800 divákov, nielen domácich, ale aj návštevníkov z iných obcí. Akcia ponúka napínavé súťaže pre deti a dospelých, ktorí sa môžu povoziť na koči, vozoch či koňoch.

Viliam Grega

Automotoklub a Zväzarm

Ivan Kandrik, Viliam Grega

Viliam Grega

Športovú činnosť v našej obci vyvíjala aj miestna organizácia *Automotoklubu*, ktorú v roku 1968 založili Imrich Mráz, Viliam Grega, Imrich Kollár, potom sa k nim pridali Ondrej Klein st., Ondej Dubecký, Milan Klein st. a ďalší.

Vlastnil nákladné motorové vozidlo V3S valník a S5T vyklápač, vodičmi boli Jozef Lednický a Ján Petrík. Po zakúpení prvého motokrosového motocyklu ESO 500 si v budove bývalej požiarnej zbrojnice vytvorili opravárenskú dielňu. Neskôr si zabezpečili štyri pretekárske motocykle CZ Jawa, s ktorými sa zúčastňovali motokrosových pretekárskych súťaží v obci i mimo nej. V roku 1969 sa organizovali prvé preteky v rámci Východu, na ktorých si mohli vyskúšať motocykle aj mladí adepti z našej obce.

V rámci športového kalendára sa zúčastnili Majstrovstiev Slovenska v Motokrose v Šenkviciach, Jelenci, Mníšku nad Hnilcom, Spišskej Novej Vsi a inde. Licenciu na tieto preteky vlastnili jazdci Ondrej Klein ml. a Ján Klein. Zúčastnili sa miestnych motokrosových pretekov v Kysaku, Spišských Vlachoch, Vištuku a inde.

Miestne preteky organizovali v časti chotára Pod Roštakom. Túto trať športová komisia pre stĺpy vysokého napätia zrušila, preto bola v časti obce Brezini postavená nová trať.

* * *

Založenie *Základnej organizácie Zväzarmu* v našej obci sa eviduje od roku 1955, predsedom bol Juraj Fabrici, neskôr Miloslav Hulej.

Svoju bohatú činnosť organizácia začala napĺňať v sedemdesiatych rokoch po zlúčení s tunajším Automotoklubom. Vtedy združovala vyše 150 dospelých a mladých členov pod názvom Zväzarm Veľký Folkmar. Predsedom sa stal Milan Klein ml., členmi výboru boli: Milan Klein st., Miloslav Hulej, Ján Kabourek a Ondrej Fabrici.

V časti obce Jedlina si postavili budovu Zväzarmu, stavba sa realizovala z finančných dotácií Ústredného výboru Zväzarmu, ktoré vybavil Miloslav Hulej, Okresného národného výboru v Spišskej

Viliam Grega na pretekoch v Kysaku v roku 1969

Ondrej Klein na tréningu vo Veľkom Folkmare

Stupeň víťazov na Majstrovstvách Slovenska vo Veľkom Folkmare

Úprava priestranstva pri budove Zväzarmu

Maroš Grega pri výcviku so svojím vlčiakom Oranom

Novej Vsi a vlastných finančných prostriedkov organizácie.

V roku 1977 odovzdali do užívania svojpomocné dielne a garáže vybudované v akcii „Z“. Hodnota diela prevyšovala čiastku trištvrte milióna korún a členovia organizácie na stavbe odpracovali okolo 8 000 brigádnických hodín. Na Rovienkoch si v roku 1979 vybudovali novú trať, ktorá spĺňala medzinárodný štandard.

Neskôr pribudla strelnica pre malokalibrové zbrane, zriadila sa ubytovňa a potom pohostinské priestory Motorestu. Organizovali miestne a krajské preteky a šesťkrát Majstrovstvá Slovenska v motokrose, branné a strelecké preteky zo vzduchovky a malokalibrovky. Viac ako 15 členov získalo v rámci okresu druhú výkonnostnú triedu v streľbe, trénerom bol Ján Mráz, potom Ján Kabourek.

V ďalšom období pribudol v Zväzarme modelársky a kynologický klub s vlastnou kynologickou dráhou. Tento klub sa stal populárnym hlavne pre deti, ktoré vlastnili psíkov. Vzorom pre nich boli starší chovatelia psov: Milan Petrík – predseda kynológie, Michal Petrík, Ján Kollár, Maroš Grega a Ján Petrík. V modelárskom krúžku pracovali deti zo ZŠ, ktoré pod dohľadom učiteľov zručne vyrábali svoje modely.

Medzi aktívnych motokrosových pretekárov patrili Ondrej Klein ml., Ján Klein, Jozef Dubecký, Viliam Grega, Ján Petrík, Pavol Klein, Pavol Papcun, Milan Varga, Marián Kollár, Jozef Petkáč, Pavol Petrík, Štefan Vraštiak, František Pinčák, František Papcun a Peter Gajdoš z Opátky. V rokoch 1983 – 1989 bol predsedom Zoltán Šveda.

Mládežnícke preteky v Kojšove, ktorých sa zúčastňovali aj mladí motokrosári z Veľkého Folkmara